

Miljöanpassad rengöring utan lösningsmedel

Kokos, citrussyror och inte minst bakterier, det är huvudingredienserna i ett koncept för miljöanpassad industriell rengöring som är på god väg att ersätta lösningsmedelsbaserade alternativ både inom underhåll och produktion.

Basanda AB sysslar med industritvättar av olika slag, alla med det gemensamt att de inte använder sig av lösningsmedelsbaserade tvättvätskor.

- Alla vätskor som vi säljer på den svenska marknaden är lösningsmedelsfria, säger VD Bengt-Arne Sandberg och fortsätter:

- Tvättkraften hos de här vätskorna är jämförbar eller bättre än för lösningsmedelsbaserade. Det är ju något av en förutsättning för att man ska komma ut på marknaden. Vi hör ofta synpunkten att "lösningsmedelsfritt och miljöanpassat, det är bara skit" och då menar man vanligen att det nog är bra för miljön, men att det inte fungerar mot föroreningar och smuts. Men, det stämmer inte. Jag har själv lyckats överraska och förvåna rätt många skeptiker. Det är väldigt bra tvättkraft i de här vätskorna, trots att de inte innehåller lösningsmedel.

BASANDA UTVECKLAR INTE DE HÄR PRODUKTERNA SJÄLVA, UTAN MAN ÄR IMPORTÖR.

- Det är ett tyskt företag som heter Bio-Circle som utvecklar och tillverkar både tvättutrustningarna

och -vätskorna. De samarbetar med universitetet i Bielefeld som forskat fram grunderna till konceptet. Vätskorna innehåller bakterier och mikroorganismer och förenklat kan man säga att dessa "äter upp" smutsen och föroreningarna som tvättats bort. Den stora fördelen med detta är att man inte behöver lämna några rester till deponi eller destruktion och slipper all hantering kring detta, säger Bengt-Arne Sandberg och fortsätter:

- Det vanliga är att vi gör en service på maskinerna ungefär en gång om året, lite beroende på hur mycket de används. Vi har någon kund som har automattvättar där man tvättar oerhört mycket gods och där behöver vi göra service vad fjärde månad.

BAKTERIERNA OCH MIKROORGANISMERNAS DELTAR INTE I SJÄLVA RENGÖRINGSPROCESSEN.

- Själva tvätteffekten kommer från en tensid i vätskan. Bakterierna finns bara där för att ta hand om restprodukterna, främst olja. Slutresultatet av processen blir koldioxid och vatten, säger Bengt-Arne Sandberg.

Konceptet/tekniken har funnits på marknaden i ungefär tio år.

- När vi började med detta för knappt fyra år sedan, så var vi faktiskt en aning skeptiska själva. Vi vågade inte gå ut så väldigt hårt i början, men vi fick några företag inom maskinrening och liknande att bli lite av testpiloter åt oss, och det visade sig fungera över förväntan bra. De här första användarna har faktiskt inte bytt kem ännu, utan använder fortfarande samma vätska. Man behöver vanligen inte byta vätskorna, utan bara fylla på. Det dunstar alltid lite och en del vätska hänger med tvättgodset också, säger Sandberg vidare.

NU HAR MAN FÅTT ETT BRA FOTFÄSTE PÅ MARKNADEN.

- Vi har idag många bra och stora referenskunder, till exempel SSAB. De har satsat på detta i sin underhållsverksamhet initialt, men vi håller nu på att tillsammans med deras arbetsmiljöchef i Oxelösund göra en inventering av hela deras verksamhet och identifiera möjligheterna att byta ut i stort sett all lösningsmedelsbaserad rengöring. De ser att det här fungerar och vill nu gå vidare. Just SSAB är certifierade enligt miljöstandarden ISO 18 000 och det innebär att om det finns en prestandamässigt likvärdig lösning

Olja och fett är inga problem för de biobaserade tvättvätskorna.

De biobaserade tvättmedlen finns också förpackade i sprutflaskor.

med mindre miljöpåverkan, så måste man i princip byta och det tittar man alltså på nu, konstaterar Bengt-Arne Sandberg.

I underhållssammanhang är det ju inte ovanligt att man är tvungen att rengöra utrustningar och komponenter som inte kan demonteras och placeras i en tvättutrustning. Kan man använda de här produkterna även i sådana sammanhang?

- Det kan man, men då är det bara tvättmedel det handlar om, utan bakterier

i. Dessa behöver ju ha värme och luft för att fungera. Tvättmedlen är bland annat baserade på kokos och olika citrussyror och de är inte förpackade i aerosolflaskor, utan man får pumpa för hand. Det är med andra ord en del miljötänk även kring dessa, konstaterar Bengt-Arne Sandberg.

Ett exempel på en smådelstvätt från Bio-Circle.

MAN HAR ÄVEN PRODUKTER FÖR RENGÖRING AV MASKINER OCH LIKNANDE MED HÖGTRYCKSTVÄTTAR.

- Man lägger då på kem med högtryck, låter det verka och sedan sköljer man av. Så sortimentet täcker i stort sett alla industriella rengöringsbehov kan man säga. Ute i Europa är det här riktigt stort och flera tyska storkoncerner har helt gått över till den här typen av miljöanpassade rengöringsprodukter. Min uppfattning är att man i Tyskland ligger långt före oss när det gäller miljötänk i industrin och samhället i stort, säger Sandberg.

KAN KONCEPTET ANVÄNDAS I INDUSTRIELL PRODUKTION?

- Vissa produkter går det utmärkt med. Volvo använder till exempel en produkt som tar bort uppkommen ytrost på detaljer. Dessa doppas i produkten varvid rosten omedelbart försvinner samtidigt som detaljen får ett rostskydd också. Det finns en lång rad olika produkter som skärvätskor, kylvätskor och liknande som används i produktionsmiljöer, konstaterar Bengt-Arne Sandberg och fortsätter:

- Vi har dock koncentrerat oss mest på tvättsidan. Vi är ett familjeföretag och har inte haft tid och möjlighet att gå in på alla områden samtidigt. Vår huvudsakliga inriktning är mot industriernas egna underhåll som mekavdelningar och liknande. Sedan brukar detta sprida sig lite inom företagen också mot produktionssidan.

DET ÄR INTE BARA OLJEBASERADE FÖRORENINGAR SOM GÅR ATT FÅ BUKT MED.

- Färgrester, lim, silikon kan också tas bort med det här konceptet. Man får helt enkelt välja den eller de vätskor som passar bäst för applikationen, samt vara medveten om att vissa föroreningar kräver mer tid än andra för att släppa, säger Sandberg vidare.

BASEN I VÄTSKORNA ÄR ALLTSÅ I STOR UTSTRÄCKNING BIOBASERADE KEMIKALIER.

- Tidigare har det mest varit citrussyror, men på senare år har det kommit fram kemikalier baserade på kokos och dessa har visat sig vara ännu effektivare. Sedan ingår det förstås också vanliga tensider för att lösa vissa typer av föroreningar. Men, rent generellt är det så att de flesta kemikalier vi har inte är märkningspliktiga ens, så det är verkligen miljöanpassade tvättvätskor det handlar om. Det faktum att inga lösningsmedel ingår innebär i vissa fall, till exempel inom gruvindustrin, en mycket stor fördel i och med att vätskorna inte kan brinna, säger Bengt-Arne Sandberg.

Utrustningsmässigt så finns allt från enklare smådelstvättar upp till stora, specialbyggda maskiner som tunneltvättar att tillgå.

- De senare gör vi tillsammans med etablerade leverantörer av den här typen av utrustningar, men standardmaskinerna importerar och säljer vi själva. Det är då allt från mindre handtvättar upp till automattvättar som finns i tre olika storlekar, säger Bengt-Arne Sandberg avslutningsvis.

Peter Olofsson